

Օ՛ր նորա՝ որք մնան առաւել քան զուժ ժամն յանկողնի՝ հնար է նուցա ՚ի նիրհել, բայց ոչ իսկապէս ՚ի ննջել. զի այսպիսեաց քունն հասարակապէս բառնի յառաջին մասին գիշերոյ տատանմամբ և պէսպէս երազօք, և անկանին ՚ի նինջ ընդ առաւօտն և մնան յանկողնի մինչեւ ցըկէս օր:

Ի՛արեգոյն եղանակ ունեւոյ զառողջ և զուարթարար քունն՝ է յառնել ՚ի քնոյ յառաւօտու նախ քան ՚ի ծագել արեգական, զի սովորութիւն մնալոյ յանկողնի մինչ ցինն կամ ցրտասն ժամն, թուրացուցանէ զթանձրագոյն մասն մարմնոյ և նուազէ ըզկազմուածն:

Ի՛նութիւնն հաստատեալ է զգիշերն պատշաճ եղանակ ննջելոյ վասն դիւրութեան և հանգստեան անձին. բայց ոչինչ այնչափ առաւել աւերէ զկազմուած մարդոյ, որչափ արթուն մնալն ՚ի գիշերի. և ցաւալի է յոյժ, զի այս փնասակար կիրառութիւն գըրեթէ լեալ է հասարակաց սովորութիւն, որք զգիշերն ցերեկ առնեն, և զցերեկն՝ գիշեր:

Թէ՛ որպէս կարօտութիւն հանգըտանալոյ ՚ի պատեհ ժամու թարշամէ զզուարթ և զպայծառ դէմն և աւերէ զգեղեցիկ կազմուածս, կարէ որ յայտնապէս նշմարել զայս ՚ի նոսա՝ որք փոխանակեն զգիշերն ՚ի տիւ. և այս փնասակար սովորութիւն հասարակ է այնոցիկ որք զբաղեալ են ՚ի մարմնաւոր բաղձանս:

Առ ՚ի վայելել զկաղզուերիչ և հանգիստ քուն՝ հարկ է հետեւիլ յետագայ կարգադրութեանս, նախ՝ առնուլ զբաւական կրթութիւն ՚ի բաց օդի: Լըրկորդ՝ ՚ի բաց կալ յըմպելոյ զթէյղիսահուէ և զայլ զօրաւոր ըմպելիս ՚ի ժամ երեկոյեան: Լըրկորդ՝

՚ի յընթրիս առնուլ յոյժ սակաւ և թեթեւամարտ կերակուրս, և զայն նախ քան զերեկոյանալն՝ շաւորորդ՝ ՚ի յընկողմանիլն պահել զմիտս խաղաղ առանց տանջելոյ զայն պէսպէս սրնոսի անցեալ և ապագայ անողջամիտ տատամսութեամբ:

Կարի առաւել կրթութիւնն արգելու զնինջ ընդ երեկոս, և սակաւն ոչ բերէ զհանգիստ նինջ: Հաղիւ երբէք լի ՚ի գործունեայ աշխատութիւն տրտնջել զանքնութենէ կամ զանհանգստութենէ գիշերոյ: Այս տրտունջ լի միշտ յայնցանէ, որք ննջեն ՚ի փափկափետուր յանկողնիս և զօրն ողջոյն մնան ՚ի վերայ հանգստարար աթոռոյ, չտանելով երբէք փոյթ մարմնակրթութեան:

Ե՛ծագոյն մասն բերկրալի վայելչութեան կենաց մերոյ կայանայ ՚ի հանգստութեան գիշերոյ և ՚ի կրթութեան, ՚ի շարժման և ՚ի գործունեայ զբաղմունս աւուրն. բայց որք զանց առնեն զվերջնովքն, չկարեն բնաւ վայելել զառաջինն:

Աշխատասէրք միայն զգան զճճմարիտ ճաշակ վայելչութեան պարզ և անխառն կերակրոյ, և առողջ և հանգիստ քնոյ. բայց հարց այնոցիկ, որք միշտ գտանին ՚ի բաղձախորտիկ սեղանս և ննջեն ՚ի փափուկ յանկողնիս՝ մնալով առանց իրիք կրթութեան, անկասկած լուիցես զտրտունջ անհանգիստ քնոյ, գլխացաւութեան, անմարսութեան, թուլութեան մարմնոյ, և նուազութեան անգամայ, և այլն:

Որպէս քանիցս ասացաւ զթեթեւ ընթրեաց, որ բերէ զառողջ քուն, այլ որք անցանեն քան զշալին, չկարեն բնաւ հանգիստ ննջել. զի յորժամ մտանեն ՚ի քուն, լի և բեռնաւորեալ գորով ստամբքսոցն, անգաւտոր նեղին զարհուրելի երազօք և պէսպէս երե-

ւութիւն, որով և հատանի քունն Վա-
սին որոյ հարկ է առնուլ միշտ զԹե-
թե և գիւրամարս կերակուր ի յընթ-
րիս, և յամել մինչեւ ցմարսումն, ա-
պա երթալ յանկողին, ուր անկասկած
վայելեացէ զհանգիստ քուն, և յարու-
ցեալ ի քնոյ՝ գտցէ նորոգեալ զգո-
րութիւն անձին, և անցուսցէ զօր իւր
ուրախ և զուարթ :

Ոչինչ այնպէս խափանէ զինն մեր,
որպէս անձկութիւն օրտի և տարտա-
մութիւն մտաց, քանզի յորժամ ան-
անգորր է միտքն, անհնար է վայելել
զառողջ և զհանգիստ քուն :

Այս գերազայն պարգև բարեբաս-
տութեանն՝ քունն, զոր Ախատես-
չութիւնն շնորհեալ է մարդոյ ի նո-
րոգութիւն լքեալ զօրութեան մար-
մնոյ, և ի հանգիստ մտաց ի պէսպէս
հոգոյ, և ի միջոց գիւրեւոյ զողէտս
թշուառութեանց, անկասկած երջան-
կութիւն իմն է զոր մարդո վայելէ .
վասն որոյ հարկ է ամենեցուն գուն
գործել որչափ և հնար է՝ մտանել յան-
կողին խաղաղ և անգորր մտօք, որով
և կարիցէ վայելել զայս բարեբաս-
տութիւն :

Որպէս առաջին մասն աւուր յոյժ
որատշաճ և բարեգոյն ժամանակն է
գործելոյ կամ առնելոյ ինչ առաւել
գիւրութեամբ, այսպէս և քուն ա-
ռաջին մասին գիշերոյ է յոյժ կազդու-
րիչ և նորոգող զօրութեան մարմնոյ,
և որ ի մանկութենէ հաստատի ի
սոյն սովորութիւն, վայելեցցէ միշտ
զառողջ կեանս :

Այս փութով երթայ յանկողին,
փութով եւս յարիցէ ի քնոյ, և ան-
շուշտ վայելեցցէ զփարար օգ առա-
ւօտեան, զորոյ օգուտն արդէն գը-
րեալ եմք :

Փութով յառնեն ի քնոյ՝ է յայտ-
նի նշանակ փութով երթալոյ յանկո-

ղին և ի հանգիստ ննջելոյ, և որ ու-
նի զայս սովորութիւն, ցուցանի գո-
պարկեշտ, բարեկարգ և կանոնաւոր
կեցող, ընդ նմին և ազատ ի բազմա-
պիսի անմտութեանց աւերիչ առող-
ջութեան և բարոյական կենաց, քանզի
որք սովորեալ են կանուխ երթալ յան-
կողին, ի հարկէ հաղիւ երբէք խառ-
նին ընդ ընկերացն Վագոսի կամ դե-
գերին յայլ ինչ յանպատշաճ խաղս,
ի զբօսանս և ի չարաչար մարմնական
հեշտութիւնս : Այս այսպիսիք միայն
ծանկոյցն զարժանաւորութիւն բա-
րեխառնութեան և չափաւոր կեցու-
թեան : Այս այսպիսիք միայն գիտեն,
զի անշարժութիւն և խաղաղութիւն
կենաց՝ են առողջ քնաբերք, և առողջ
քունն է կաղդուրիչ և նորոգիչ ի ծանր
վատակոց նախընթաց աւուր լքեալ
զօրութեան մարմնոյ, կարողացուցիչ
մկանանց և ջղացն և զուարթացուցիչ
վհատեալ մտացն, և գիտեն եւս, զի
յորժամ յարիցեն ի քնոյ, վայելել ս-
նիցին զզովարար օգ առաւօտեան, և
ուրախ օրտիւ և անձանձիր հոգեով
մատչիցին ի գարծ և ի պաշտօն ա-
ւուրն : Այս է իսկ ոսկեղէն կանոն ժա-
ռանգելոյ զառողջութիւն և զերկար
կեանս :

ԳԼՈՒԽ Ը .

Օգիւնոյն :

Պարտ է զգեստուց լինիլ յարմար
կլիմային . բայց սովորութիւնն ունի
մեծ ներգործութիւն ի վերայ սոյն
ինգրոյ :

Ահնար է գիտել զճիշտ յարմա-
րութիւն զգեստուց՝ զորս մեք զգե-
նումք, և զտեղւոյն՝ յորս մեք բնա-
կիմք . բայց ի նմին ժամանակի հարկ

է մեզ տալ զսպառնաճ գիտողութիւն ազատութեան աշխարհի, բազմութեան ժողովրդոց և կարօտութեան անկարող վիճակի, և զհետ երթալ յարմարութեան: Ի հասակի պատանեկութեան, յորում ջերմ է արիւնն և ազատ քրտունքն, չէ պարտ ծածկել զմարմինն բազմութեամբ զգեստուց. բայց ՚ի հասակի ծերութեան ՚ի նուազիլ մարմնոյն, ՚ի կարծրանալ մարմնոյն և ՚ի սառիլ արեան և հիւթոյ՝ պարտ է առաւելլել զզգեստան. քանզի բազում հիւանդութիւնք յառաջ գան ՚ի պակասութենէ քրտանց և հարկ է արգելլել զայս վնաս պատշաճապէս յաւելլով զզգեստան:

Նոյնպէս և հարկ է զգեստուց լինիլ յարմար եղանակի տարւոյ. քանզի հնար է զգեստու իմիք լինիլ ըստ բաւականին ջերմ վասն ամարան, այլ անբաւական վասն ձմեռան, որով և մեծ զգուշութիւն պիտի ՚ի փոխել զգեստս իւրաքանչիւր եղանակի:

Չէ պարտ մեզ կարի փութով ՚ի բաց դնել զզգեստ ձմեռան, և ոչ ընդերկար մնալ ՚ի զգեստս ամարան. քանզի են տեղիք, յորս ձմեռն հասանէ կարի փութով և յոյժ սաստիկ, առ որ պարտ է զգուշանալ զչիփխել զգեստսըն միանգամայն՝ այլ աստիճանաւ, և այս յաւէտ պատշաճի ծերոց և նրւազ անձանց:

Պարտ է զգուշանալ և գիշերոյն զգեստուց, զի իցէ այն համեմատ ցերեկեան զգեստուց. քանզի որք սովոր են զգենուլ զասուիս ՚ի ցերեկի, չէ պարտ ՚ի գիշերի փոխել զայն ՚ի կտաւեղէն, եթէ ոչ ունիցի զգեցեալ կից ընդ մորթոյն զֆլանէլ կամ զփորա կապանս արարեալ ՚ի ֆլանէլայ:

Նոյն պարտ է զգուշանալ ՚ի փոփոխմանէ եղանակի աւուրց, որք երբեմն յառաւօտու և յերեկոյն սառն

են և ՚ի ցերեկի կտրի ջերմ և սաստիկ հողմայոյ, ուր յառաւօտ և յերեկոյ ունիլ սրտո է զփորք ինչ ջերմարար հանդերձս և ՚ի ցերեկի նուրբ և օդամուտ, և պատրաստ կալ միշտ ընդդէմ հողմոյն. զի այսպիսի եղանակ կարէ պատճառել յանդադրատից զհարբուղիս, զհոգ, զկոկորդացաւ և երբեմն եւս զսրտայ:

Ի ազումանգամ զգեստք իսկ պատճառեն զմեծ վնաս չգիտողաց, արարեալ զայն յաւէտ ՚ի պարծանս և ՚ի անափառութիւն. և գրեթէ իւրաքանչիւր որ չէ ազատ յայոց վնասակար փոտից, ունելլով զսաստիկ հակամիտումն ծիսի, նորաձեւութեան և այլ լակերպութեան տարազու, որ օր քան զօր զոեղի առնու յազգս և յազինս, բնաւ անփոյթ գորով առողջութեան, կլիմայի, և յարմարութեան կազմուածոյ, հասակի և վիճակի:

Ի ազումք գրեթէ զբոլանդակ ժամանակ իւրեանց ծախեն հանդէպ հաշիւով ջանալով գեղեցիկս յօրինել զկերպարան իւրեանց նախատելի սրբութեան, որք յաշս պարկեշտից ճիւղք և եթ երեւին:

Ներկբայ ամենայն այսպիսի ձեռնարկութիւն վնասակար է առողջութեան յոյժ. քանզի հաւանական է, զի որք ջանան գեղեցիկս յօրինել բլկերպարան իւրեանց, զգենուլ զկարի նեղ զգեստս, և սրչափ հնար է սեղմեն զստամոքս և զաղիւս, փակելով զայնս ՚ի կարի անձուկ շրջանակս. և այս սովորութիւն խափանէ զգործողութիւն ստամոքսաց և աղեաց. զարժողութիւն սրտի և թոքին և բլգգործողութիւն ամենայն երակաց. յորոց յառաջ գայ անմարսութիւն, նուաղումն, հազ, թոքացաւութիւն բազլումն սրտի, և այլն, որք յաւէտ զկալին կանանց, յորոց և բազմաց

պատճառէ ամբողջութիւն, իսկ 'ի կարգաւս
և 'ի պարս 'ի մէջ բազմախումբ մարդ-
կան՝ նուազումն և երբեմն եւս մահ :
Եւ ոչ սակաւ վնասէ ոտից և նեղ կօշի-
կըն, զի ոմանք կամելով փոքրկայուցա-
նել զուտն, աղանէն զնեղ և կարի սեղ
միջ կօշիկս սրով ճնշեալ ոտիցն բա-
զումք կարոնան և գրեթէ 'ի տասնէ
ինն վնասնան 'իկոշտէ գոյացեալ յոտս,
որ պատճառի իսկ 'ի նեղ կօշկաց . և
այս ոչ միայն նեղէ, այլ և բազում
անգամ արգելու աղատ քայլել զոր
եթէ կտրել կամիցի որ, մի իցէ այն
սրով, այլ մկրատիւ և կարի զգուշու-
թեամբ :

Պարտ է ամենայն զգուշութեամբ
'ի բաց կալ 'ի սնդոդական կապանաց
զգեստուց, որպէս ընծանոցք, գօ-
տիք, կոճակք, ճարմանդք, աղխք և այլն,
զի մի կարի պինդ քարշեցին, մինչ
սեղմեցի տեղի կապանացն . քանզի
արգելու այս զսզատ շրջանն արեան
նոյն անդեաց և խափանի զուգահա-
ւասար սնունդ և աճումն, սրով պատ-
ճառին պէսպէս հիւանդութիւնք :

'Եյնպէս և պինդ կապանք պարտ
նոցի, այսինքն փողպատ, թաշկինակ
և այլն, են կարի վտանգաւոր, զի
արգելուն զաղատ ընթացս արեան ու-
ղեղան, սրով և պատճառի սաստիկ
գլխացաւ, կաթուած և այլ վտան-
գաւոր հիւանդութիւն :

Բարեգոյնն 'ի զգեստուց է միայն
լինիլ համեստ և մաքուր, և ոչինչ է
այնչափ ծաղրալի, որչափ որ առնէ
զինքն գերի գեղեցիկ և նորածեւ ըզ-
գեստուց . ուր բազումք այնպէս հաս-
տատեալ կալ 'ի սմին՝ որպէս անշարժ ար-
ձան, որք և զցայգ և զցերեկ պատաղին
'ի յօրինուածս զգեստուց, թողլով իս-
պառ զպահանջելի գործս տան 'ի խը-
նամս ծառայից : Տարազ ամենավայե-
լուչ զգեստուց պարտ է լինիլ յարմար

կրկնային, եղանակի տարուց, հաստ-
կի, բարեխառնութեան և կողմու-
թեան մարդոյ :

Կրօնի արք կարեն առաւել գիւ-
րեաւ տանիլ ցրտոյ և ջերմութեան,
քան փափկասունք և նուազ անձինք .
վասնորոյ չէ պարտ ճիշտ մոտադրու-
թեամբ որոշել զքանակութիւն զգես-
տուց յարմար իւրաքանչիւր անձին .
զի տմենայն որ կարէ բարւոք դատել
թէ զոր քանակութիւն զգեստուց
հարկաւոր է ծածկել զմարմինն, ջերմ
պահել, կամ յարմարել կողմութեան
մարմնոյ իւրոյ :

ԳԼՈՒԽ Թ .

Լիբարեխառնութիւն :

Լրդի հեղինակ մի քաջ դիտելով
ղբարեխառնութենէ՝ ասէ, « Բարե-
խառնութիւնն և կրթութիւնն են
երկու երեւելի բժիշկք յաշխարհի » :

Բայց արժան էր նմա յաւելուլ և
'ի սոյն թէ, այսօրիկ եթէ ըստ արժան-
ւոյն 'ի կիր առնուին, ոչ եւս պիտոյ
անայր մարդոյ այլ բժիշկ : Լրդարեւ
արժան է զբարեխառնութիւն համա-
րել իսկ և իսկ մայր և խնամող առող-
ջութեան : Բայց աւանդ, զի բազումք
'ի մարդկանէ կարծելով թէ հիւան-
դութիւնք և մահ յոյժ յամր են 'ի գը-
նացս իւրեանց, և կամելով փութա-
ցուցանել զժամանումն նոցին, վա-
րին անբարեխառն և զեղիս կեցու-
թեամբ :

Վտանգ անբարեխառնութեան չէ
անյայտ աշխարհի, զի ամենայն որ գի-
տէ, թէ կարծութիւն մարդկային
կենաց յառաջ եկն յանբարեխառնու-
թենէ :

Լռողջութիւն մարդոյ կախի 'ի

բառերստեղծ կացութենէ թանձրագոյն մասին մարմնոյ և ի հեղու կաց . քանզի որ ինչ յարմարէ զայնս ըստ պատշաճի կատարման կենսական գործողութեան , և պահէ ի կանոնաւոր կարգի , միշտ առողջ կացուցանէ ըզմարդ ի բարւոյք գրութեան . բայց որ ինչ խափանէ զայս բարեկարգութիւն խառնուածոյ , անկասկած ապականէ զառողջութիւն մեր : Աստի չիք տարակոյս , զի անբարեխառնութիւնն խառնակէ և անկարգ առնէ զբովանդակ կենսական զօրութի մարմնոյ , որով և վնասի մարսողութիւն մեր , անկարանան ջիւղք , անկանոնաւորին կղկղանք և յաւելլուածք մարմնոյ , ասպականին արիւն և հիւլք , յորոյ և պատճառին պէսպէս աստք , հիւանդութիւնք և ցաւք :

() Երկնակ առեալ մեզ ի տնկոց և յանասնոց , կարի քաջ իմանամք զվրտանգ անբարեխառնութեան , զի խոնաւութիւն և աղբ են աճեցուցիչ տնկոց . և կեր և կրթութիւն զօրացուցիչ անասնոց . բայց չափազանց քանակութիւն իւրաքանչիւրոց վնասէ նոցա . վասն որոյ որ ինչ և իցէ , որչափ և բարի և անվնաս իցէ , յորժամ ի կիր առնուցու չափազանց , անկասկած վնասէ :

Արդն է գերագոյն արարածն ի մանալեօք ճոխացեալ , զի կարող լիցի կանոնել զիւր արիւրժակ և զկիրս , որպէս զի ի բաց կացցէ ի չափազանցութենէ , և այս միայն ցուցանէ ըզմարդ գոլ պատուականագոյն քան զամենայն արարածս . բայց այնքիկ որք գերի են անկարգ արիւրժակաց և ընկճեալ ընդ անբան կրիւք , միանգամայն զրկեալ են ի գերագոյն շնորհաց մարդկային բնութեան : Օ ի հեղինակն բնութեան շնորհազարդեաց ըզմարդս արիւրժակօք և կրիւք , զի միտին

պահեսցուք զկեանս անհատականս կերակրովք , և միւսովն պահեսցուք ըզտեսակս զաւակօք :

Անբարեխառնն չարաչար վարէ զարիւրժակս և զկիրս իւր , այլ բարեխառն գառ առնէ ի մէջ մարմնոյ և հոգւոյ , գտեալ մէջ՝ յորում ոչ մարմնոյ պահտին կենսական զօրութիւնք , և ոչ հոգին պակասի ի բանաւոր գործութեանց :

Արդ ոչ շտտանայ գոհ առնել զինքն ընդ հրաւեր պարզ և անարուեստ հանդերձանաց բնութե պատրաստեալ անդ ի ստեղծման իւրոյ , այլ ինքն ստեղծանէ զնոր արուեստական պիտոյս , և միշտ զհետ լինի ի գիւտ այնպիսի իրաց , որով հնար իցէ առաւել հեշտալի առնել զանբան կիրս իւր և յաւելլուլ զսէր արիւրժակի . բայց յերեւակայութենէ հնարեալ առարկայք ցանկութեան ոչ տան երբէք զճշմարիտ բերկրութիւն , այլ ածեն ի վերայ զցաւս :

Բնութիւնն սակաւութ շտտանայ , բայց զեղխութիւնն բնաւ ոչ գիտէ ոչ զչափ և ոչ զսահման : Օ ի մարմնապաշտք , արբեցողք , զեղիւք և շուտոտոյք ոչ գիտեն զորս վայելեն , որչափ վայելեն և որպէս վայելեն , և հազիւ երբէք ի բաց կան յիւրեանց անառակ վարուց , իբրեւ սպառն ինչք և ըստացուածք , և աւերի կազմութիւն մարմնոյ , ապա զգան զխալանս իւրեանց , բայց աւանդ , կարի անագան :

Ահար է նշանակել աստ զհաստատուն կանոն կերակրոց , որ իցէ պատշաճ վասն զանազան կազմուածոց մարդկան , սակայն կարի տգէտ որք հաւաստեալ գիտէ որոշել զչափաւորութիւնն յանչափութենէ , և ամենայն մարդ կարող է ընտրել զչափաւորն և ի բաց կալ յանչափութէ . և գլխաւոր կանոն առողջ կերակրոց է

առնուել զայնս չափաւորութեամբ և ողջմտութեամբ : Ինու թիւնն յաւէտ բերկրի և կազդուրի անխառն եւ պարզ սննդեամբ . բայց այո՞ւմ հետեւին միայն անբան կենդանիք , որք ճշդութեամբ պահեն զօրէնս ՚ի բընութենէ սահմանեալ ՚ի վերայ նոցա . բայց մարդն ոչ երբէք , զի նա ոչ ճանաչելով զյարգ և զարժանիս բանականութեան և ազատ կամաց իւրոց , վարէ զայնս անբարեխառն կենօք , ըստրուկս առնելով զինքն անբան կրից . վասնորոյ նա յուեգոյն քան զամենայն անասունս , լայնէ զիսկորդ իւր առաւել սիրելով զհամ քան զնոռնդ , և միշտ հետադօտէ և ՚ի յոյզ և ՚ի խորհրդ լինի հեռաւոր և մօտաւոր նորս . նոր իրաց ՚ի յղփումն զեղխութեանց , և ՚ի կործանումն անձին :

(Շարունակութիւնն)

Ս Ո Ւ Ր Ր Տ Ե Ղ Ե Ա Յ Խ Ն Դ Ի Ր Ը

(Շարունակութիւն . տես թիւ 9 .)

Երկրորդոսն առբե Յակոբայ խնդրոյն :

Արդէն անցեալ տարի սուրբ Յակովբայ վանքը Լատինաց գաղղ օրինաւորապէս արգիլուած էր և այս տարի ալ խանէի Գալիֆ , այսինքն սուրբ Փրոկչայ վանքն ալ Պենտէկոստէին օրը դաւլենին արգիլուելէ զինի կը կարծուէր որ Պրանչիսկեանք ալ այսքան եղած անցած խօսքերը տարածայնութիւնները , նա մանաւանդ մեր Սրբազան Պատրիարքին վերջնական կերպիւ իւրենց ըրած բացասութիւնները նաև Ի . Գունէն եկած հրամանը՝ որ կ'ըսէր

Թէ Հայոց Պատրիարքը շատ մի նեղէք , յիշելով , կամ լաւ եւս է ըստ Տաճկաց առակին . « Իսպէնէն եկրէ կիւր ար ելիմ . Իսպէնէնէն եկրէ կիւր ար ելիմ » : Եւ այստուական առաւելն դոնէ իրենց ըրածներուն անտեղի ըլլալուն համադրելով՝ Թէ քանի որ տանուտէրը իւր սեպհական տանը մէջ հիւր ընդունիլ չուղերկրկարձիկն որ կը դադրին իրենց այս անտեղի և անիրաւ սոփալմներէն :

Իայց և այնպէս Հայոց այս մտածութիւնը՝ որ ամենաօրինաւոր էր , ինչպէս որ կը մտածուէր՝ այնպէս չեղաւ . վասն զի երբ Լատինաց սուրբ Յակովբայ տօնին օրը մօտիկացաւ , դարձեալ շուկները շատնալ ոկսան Լատինաց կողմանէ . և Հայոց Սրբազան Պատրիարքին բոլորովին հանդարտ և անկասկած կեցած միջոցին , ահա սուրբ քաղաքիս Սեմ . Սուրբապարտութիւն Պէյէն գիր մը ստացաւ ՚ի 4 Յուլիսի 1871 , որով դարձեալ կը յորդորէր և կը ջանար համոզել ըզ Սրբազան Պատրիարքը . և ոչ այսչափ միայն , այլ և պակաս չէր նոյն գրոյն մէջ ահ և երկիւղ պատճառելու կը տարներ , որով զՍ . Սրբաղնութիւնը վախցնելով կը ջանար Լատինաց կամաց կատարումը դիւրացնել , և կ'ըստիպէր միանգամայն որ սուանց ժամանակ կորսնցընելու փութով սրտասխանէ վերջնական կերպիւ՝ ինչ որ պիտի ըսէ , վասն զի « Եւս քանիցս անգամ է , կ'ըսէր , կը յորդորեմ՝ կը թախանձեմ և կը խոտառանամ ձեզ որ ձեր բոլոր կորսուած իրաւունքներուն համար Ի . Գունը կը գրեմ՝ և կը ջանամ որայն իրաւունքները դարձեալ ետ դարձուն ձեզ , նաև Լատինաց սաստիկ պատուէր կուտամ որ ձեր եկեղեցին եկած օրերնին սովորականէն դուրս երբէք բան չընեն , սովորականէն դուրս